

آزمون شبیه ساز نیمسال اول درس : تاریخ	ساعت شروع :	تاریخ امتحان :	مدت امتحان :
نام و نام خانوادگی :	رشته : انسانی	پایه ی یازدهم دوره ی متوسطه	تعداد صفحات : ۴ صفحه
آزمون شبیه ساز + پاسخنامه	جهت دریافت ۷ روز مشاوره و برنامه ریزی رایگان پادینو با شماره 02166906790 تماس بگیرید		
ردیف	سوالات		
	نمره		

تاریخ

۱ علل بروز جنگ های رده (جنگ های داخلی) را بیان کنید.

تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدامیک غلط است.

۲ در روش تاریخ نگاری روایی مورخ همه روایات در مورد یک موضوع را ذکر می نماید.

۳ فتح مکه در نتیجه نقض کدام پیمان رقم خورد و چه پیامدهایی به همراه داشت؟

۴ روند واکنش سران مشرک مکه به دعوت پیامبر (ص) را توضیح دهید.

۵ چرا سامان دادن اوضاع اجتماعی در زمان حکومت امام علی (ع) با موانع و مشکلات اساسی مواجه شد؟ توضیح دهید.

۶ آثار شفاهی را با بیان چند نمونه مثال، توضیح دهید.

۷ رسول خدا به منظور ایجاد همبستگی میان مهاجران و انصار چه اقدام‌هایی انجام داد؟ نام ببرید و شرح دهید.

۸ اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران در آستانهٔ حمله اعراب را توضیح دهید.

۹ نقش علمی و فرهنگی امامان شیعه در دورهٔ عباسیان را شرح دهید.

۱۰ دربارهٔ چگونگی قدرت‌یابی و روابط امویان با چهار خلیفه اول (ابوبکر، عمر، عثمان و حضرت علی (ع)) توضیح دهید.

۱۱ مهم‌ترین تأثیر پایان حکومت مأمون و کنار زدن وزیران ایرانی، چه بود؟ کاملاً توضیح دهید.

۱۲ رسول خدا، به منظور ایجاد همبستگی میان مهاجران و انصار و همزیستی مسالمت‌آمیز ساکنان مدینه و نیز با هدف تأمین نظم و امنیت در آن شهر چه اقداماتی انجام دادند؟

تحولات اقتصادی در دوران خلفای نخستین را به صورت خلاصه بیان کنید.

۱۳

جنبش اجتماعی - فرهنگی ایرانیان در زمان خلافت اموی به چه صورتی بود؟

۱۴

میراث تمدنی مسلمانان در اندلس را در زمینه رفاه و رونق اقتصادی شرح دهید.

۱۵

منصور عباسی چگونه رقیبان و مخالفان داخلی را از بین برد؟

۱۶

سیاست‌نامه‌ها و اندرزنامه‌ها را با ذکر یک مثال برای هر کدام توضیح دهید.

۱۷

فعالیت داعیان عباسی به چه صورتی بود؟

۱۸

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.
(اسامه بن زید - منصور عباسی - ابن مقفع - لخمیان - اوس - مستنصر بختیشوع)

حکومت ساسانی از طایفه عرب را در حیره بر سر کار آورد تا در برابر یورش اعراب بدوی از مرزهای ایران دفاع کند.

۱۹

..... برای تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود، شهر بغداد به عنوان پایتخت بنا کرد.

۲۰

..... فرمانده سپاه اسلام در زمان پیامبر برای مقابله با تهدیدات روم در سرحدات شام در ابتدا بود که با مخالفت برخی صحابه مواجه گردید.

۲۱

۲۲ اوج قدرت سیاسی فاطمیان در زمان بود.

۲۳ زمینه‌ها و عوامل مختلفی در شکل‌گیری نهضت علمی و فرهنگی مسلمانان در عصر خلافت عباسیان نقش داشت را شرح دهید.

۲۴ مقصود از تفکر جبرگرایی چیست؟ شرح دهید.

۲۵ منظور از تاریخ‌نگاری روایی چیست؟ مهم‌ترین عیب و امتیاز این نوع تاریخ‌نگاری چه می‌باشد؟

۲۶ سه مورد از اقدامات سردهسته منافقان در مدینه، علیه پیامبر و مسلمانان را بنویسید.

۲۷ مقصود از دوره، دوره نیرومندی و شکوفایی در زمان عباسیان چیست؟ و این دوره چه ویژگی‌هایی دارد؟

۲۸ دو مورد از شرایط صلح‌نامه امام حسن (ع) با معاویه را بنویسید.

۲۹ اوضاع اجتماعی، سیاسی و اقتصادی یثرب را پیش از اسلام از نظر اقتصادی و سیاسی بررسی کنید.

۳۰ دوره ضعف و انحطاط حکومت فاطمیان چه زمانی آغاز شد و سرانجام آن‌ها چه شد؟

آزمون شبیه ساز نیمسال اول درس : تاریخ	ساعت شروع :	تاریخ امتحان :	مدت امتحان :
نام و نام خانوادگی :	رشته : انسانی	پایه ی یازدهم دوره ی متوسطه	تعداد صفحات : ۵ صفحه
آزمون شبیه ساز + پاسخنامه	جهت دریافت ۷ روز مشاوره و برنامه ریزی رایگان پادینو با شماره 02166906790 تماس بگیرید		
ردیف	پاسخنامه		
	نمره		

تاریخ

۱ منظور از جنگ‌های رده در خودآزمایی، همان بحران ارتداد و جنگ‌های داخلی است که در اثر رد ابوبکر به‌عنوان خلیفه توسط گروهی از مردم، ایجاد شد، پس از رحلت پیامبر و آغاز خلافت ابوبکر ابی قحافه، سه گروه با حکومت وی به مخالفت پرداختند:

۱- گروه‌هایی از قبایل عربستان، که در سال‌های پایانی زندگانی رسول خدا و پس از گسترش قدرت مسلمانان، اسلام آورده بودند و با تعالیم آن انس و آشنایی نداشتند.

۲- گروه دوم افرادی بودند که در واپسین روزهای زندگانی رسول خدا و با پدیدار شدن آثار بیماری آن حضرت، ادعای پیامبری کردند

۳- گروه سوم، کسانی بودند که ابوبکر را به‌عنوان خلیفه قبول نداشتند و به‌طور آشکار از حضرت علی حمایت می‌کردند.

پاسخ سؤال ۲

۲ درست

۳ حدود دو سال پس از پیمان حدیبیه، قریش این پیمان را نقض کرد و از این‌رو پیامبر به‌سرعت سپاهی مرکب از ده هزار تن را بسیج کرد. در رمضان سال ۸ هجرت مکه به‌صورت مسالمت‌آمیزی فتح و کعبه از بت‌ها پاکسازی شد. پس از آن قبیله‌های اطراف آن شهر به‌تدریج اسلام پذیرفتند.

۴ ابتدا تصمیم گرفتند که هر طایفه از مسلمان شدن اعضای خود جلوگیری کند و با افرادی که مسلمان شدند، برخورد نماید، سپس ابوطالب را در تنگنا قرار دادند که پیامبر را وادار به دست کشیدن از عقاید نماید و یا او را به آنان بسپارد، چون در جلب رضایت ابوطالب ناکام ماندند تصمیم گرفتند بنی‌هاشم را در محاصره اقتصادی و اجتماعی قرار دهند.

۵ زیرا گروه محدودی که از منافع و امتیازات ویژه برخوردار شده و سال‌ها به مال‌اندوزی و رفاه‌طلبی خو گرفته بودند با آن حضرت مخالفت و دشمنی کردند و با اقدامات عدالت‌جویانه امام به مقابله برخاستند و سه جنگ جمل، صفین، نهروان را بر جامعه اسلامی تحمیل کردند که این جنگ‌ها آثار بسیار نامطلوبی داشت و سبب ایجاد رقابت منطقه‌ای بین عراق و شام شد که تا سال‌ها ادامه داشت.

۶ مطالعه روشمند افسانه‌ها و اساطیر اقوام در دوره‌های مختلف تاریخی، خاطرات شفاهی، انواع مختلف ادبیات عامیانه، اعم از داستان‌های تاریخی، قهرمانی، اخلاقی و تخیلی، گونه‌های متفاوت مثل‌ها، لطیفه‌ها و انواع شعر، نظیر دوبیتی، تصنیف، ترانه و لالایی، کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند.

الف) پیمان برادری، تحکیم وحدت دینی: پیامبر اکرم در نخستین ماه‌های پس از هجرت با هدف ایجاد همدلی و وحدت دینی میان مسلمانان، به آنان توصیه کرد که بدون در نظر گرفتن وابستگی‌های قبیله‌ای، با یکدیگر پیوند برادری برقرار کنند. این پیوند، گاه میان دو نفر از مهاجران و اغلب بین یکی از انصار و یکی از مهاجران برقرار شد. ب) پیمان‌نامه عمومی مدینه: وجود قبیله‌ها و طایفه‌های پراکنده با عقاید دینی گوناگون و پیشینه‌ای آکنده از اختلاف و درگیری، همواره تهدیدی جدی برای آرامش و امنیت مدینه به شمار می‌رفت. از سوی دیگر، این شهر به‌عنوان پایگاه اسلام، با خطر حمله مشرکان مکه روبه‌رو بود. ازاین‌رو، رسول خدا درصدد برآمد مدینه را از نظر سیاسی و نظامی متحد سازد و نظم و امنیت پایداری در این شهر برقرار کند. به همین منظور پیمان‌نامه‌ای تنظیم کرد و به تأیید مسلمانان و بسیاری دیگر از گروه‌های غیرمسلمان مستقر در مدینه رساند. پیمان‌نامه عمومی یا به تعبیر رایج در عصر ما، قانون اساسی مدینه، مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام به شمار می‌رود. این پیمان‌نامه، حقوق و مسئولیت‌های هریک از گروه‌های مسلمان و غیرمسلمان و چگونگی ارتباط آن‌ها را با یکدیگر مشخص می‌کرد.

اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران چندان مناسب نبود. حکومت ساسانی بر اثر جنگ‌های طولانی و پرهزینه با روم و اقوام بیابانگرد در مرزهای خود، و نزاع داخلی بین بزرگان و اشراف، ضعیف شده بود. به‌طوری‌که پس از خسرو پرویز در مدت کوتاهی بیش از ده تن به حکومت رسیدند. اوضاع اجتماعی نیز به دلیل فاصله طبقاتی، اختلافات مذهبی و سرکوب مخالفان دین رسمی و تنگ نظری موبدان و دخالت آن‌ها در امور مختلف کشور آشفتگی داشت.

امام کاظم تا سال ۱۶۹ قمری در مدینه به بیان تعالیم اسلام و تربیت شاگردان اشتغال داشت. آن حضرت شیعیان را از همکاری با حکومت عباسی منع می‌کرد و در موقعیت‌های مختلف با سخنانی صریح به نفی حاکمیت عباسیان می‌پرداخت. ازاین‌رو، به دستور مهدی و هارون عباسی به زندان افتاد و سرانجام در زندان به شهادت رسید. دوران زندگی امام هشتم با دوران خلافت امین و مأمون همراه بود. مأمون در آغاز خلافتش با بعضی قیام‌های علویان و مخالفت طرفداران امین روبه‌رو شد. او، به‌منظور کسب حمایت شیعیان، مهار قیام‌های علویان و جلب اعتماد خراسانیان، امام رضا را از مدینه به مرو منتقل و مجبور به پذیرش مقام ولایتعهدی خود کرد. گفته می‌شود که مأمون به تشویق فضل بن سهل، اقدام به این کار کرده است. مأمون پس از سه سال، با تغییر شرایط سیاسی، تصمیم گرفت پایتخت خود را به بغداد منتقل کند. او در مسیر بغداد، ابتدا در سرخس وزیر ایرانی خود فضل بن سهل را کشت و سپس در توس امام رضا (ع) را مسموم کرد و به شهادت رساند. فعالیت امامان بعد از امام رضا، یعنی امام جواد (محمدتقی)، امام هادی (علی‌النقی) و امام حسن عسکری (ع) تا عصر غیبت امام مهدی بر تربیت شاگردان و یاران برجسته، مقابله با تحریف مبانی دینی و سنت نبوی، حفظ جامعه شیعی و مبارزه با جریان‌های فکری و فرهنگی انحرافی در شیعه متمرکز بود.

امویان در دوران خلافت ابوبکر ابن قحافه و عمر بن خطاب در فتوحات مشارکت فعال داشتند؛ از جمله دو پسر ابوسفیان به نام‌های یزید و معاویه فرماندهی بخشی از سپاه اعراب را در جریان فتح منطقه شام به عهده گرفتند و یکی پس از دیگری، از سوی عمر به حکومت این منطقه مهم منصوب شدند. در دوران خلافت عثمان که خود از خاندان بنی‌امیه بود، نفوذ و قدرت امویان بسیار افزایش یافت و حکومت شهرهای مهم و فرماندهی سپاه در فتوحات به عهده آنان بود، پس از عثمان، بیشتر سران بنی‌امیه از بیعت با علی خودداری کردند و با آن حضرت به مخالفت پرداختند.

مهم‌ترین تأثیر این رویداد، آغاز دوره ضعف و انحطاط خلافت عباسیان بود. جانشینان مأمون، سپاهی از غلامان ترک سرحدات ماوراءالنهر را که در تیراندازی و تیراندازی ماهر بودند تشکیل دادند. این فرماندهان با عنوان امیرالامراء قدرت را به دست گرفتند و بر امور خلافت تسلط یافتند. دوران هرج‌ومرج آغاز شد و آنان خودسرانه خلفای بنی‌عباس را خلع و نصب و یا برخی را کشته یا کور کردند. قیام‌های ضدعباسیان سراسر قلمرو خلافت را فراگرفت و رهبران این جنبش‌ها موفق به تشکیل حکومت‌های محلی مستقل شدند تا جایی که قدرت سیاسی و نظامی عباسیان به بغداد محدود شد، اما حاکمان این سلسله‌های محلی برای توجیه مشروعیت خود و مقبولیت بین مردم، احترام و جایگاه دینی خلفا را حفظ و به ظاهر اعلام می‌کردند مطیع اوامر او هستند.

الف) پیمان برادری، تحکیم وحدت دینی: پیامبر اکرم در نخستین ماه‌های پس از هجرت با هدف ایجاد همدلی و وحدت دینی میان مسلمانان، به آنان توصیه کرد که بدون در نظر گرفتن وابستگی‌های قبیله‌ای، با یکدیگر پیوند برادری برقرار کنند. این پیوند، گاه میان دو نفر از مهاجران و اغلب بین یکی از انصار و یکی از مهاجران برقرار شد. ب) پیمان‌نامه عمومی مدینه: وجود قبیله‌ها و طایفه‌های پراکنده با عقاید دینی گوناگون و پیشینه‌ای آکنده از اختلاف و درگیری، همواره تهدیدی جدی برای آرامش و امنیت مدینه به شمار می‌رفت. از سوی دیگر، این شهر به‌عنوان پایگاه اسلام با خطر مشرکان روبه‌رو بود. از این‌رو رسول خدا درصدد برآمد مدینه را از نظر سیاسی و نظامی متحد سازد و نظم و امنیت پایداری در این شهر برقرار کند. به همین منظور پیمان‌نامه‌ای تنظیم کرد و به تأیید مسلمانان و بسیاری دیگر از گروه‌های غیرمسلمان مستقر در مدینه رساند.

از نظر اقتصادی نیز وضعیت جامعه اسلامی در دوران خلفای نخستین دگرگون شد. در دوران خلافت عمر و عثمان، درآمدهای فراوانی از سرزمین‌های ثروتمندی که فتح شده بود به خزانه مسلمانان در مدینه سرازیر شد. خلیفه دوم این درآمدها را به‌عنوان عطایا میان مسلمانان توزیع کرد. نحوه توزیع اگرچه بر پایه مساوات اسلامی نبود، اما ساده‌زیستی و سخت‌گیری او نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، از ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد. در دوران خلیفه سوم بذل و بخشش‌های فراوانی از بیت‌المال به افراد مختلف، به‌خصوص خاندان بنی‌امیه صورت گرفت. وی محدودیت‌هایی را که عمر برای ثروت‌اندوزی سران قریش ایجاد کرده بود، نادیده گرفت؛ از این‌رو، آنان اراضی و مزارع وسیعی را در ایران، شام و مصر تصرف کردند و بر ثروت خود افزودند.

ایرانیان که از بیدادگری امویان نسبت به خود و اهل بیت رسول خدا به ستوه آمده بودند از هر فرصتی برای مبارزه با خلافت بنی‌امیه و پیوستن به قیام‌های ضد اموی استفاده کردند. در بعد اجتماعی و فرهنگی، گروهی از اندیشمندان، شاعران و نویسندگان ایرانی با سیاست تعصب و تفاخر طلبی قومی و قبیله‌ای امویان به مخالفت برخاستند و با استناد به آیات قرآن و روایات پیامبر، بر برابری تمامی اقوام تأکید کردند. البته عده‌ای از آنان در این کار افراط کردند و از طریق مقایسه زندگی ایرانیان باستان با زندگی اعراب عصر جاهلیت، به تحقیر قوم عرب پرداختند که اینان به شعوبه معروف شدند.

دوران حکومت مسلمانان در اندلس با شکوفایی اقتصادی و پیشرفت‌های شگرف علمی و تمدنی همراه بود. اسپانیای مسلمان، در مجموع، سرزمین ثروتمندی بود که شهرهایی بزرگ، آباد و پرجمعیت داشت. پیرامون این روستایی دربرمی‌گرفت که ساکنان آن در رفاه و خوشبختی به سر می‌بردند و دارای مزارع سرسبز و گله‌های بزرگ و کوچک دام بودند. شهرهای اندلس همچنین مراکز اقتصادی مهمی به شمار می‌رفتند و بازارها و کارگاه‌های صنعتی متعددی را در خود جای داده بودند. بازرگانی داخلی و خارجی در مسیرهای زمینی و دریایی رونق چشمگیری داشت و بازرگانان اندلسی ارتباط تجاری گسترده‌ای را با سرزمین‌های حوزه دریای مدیترانه و دیگر مناطق دور و نزدیک برقرار کرده بودند.

نخست عموهایش را که مدعی جانشینی سفاح بودند، از همه مناصب مهمی که داشتند خلع کرد. - دبیر آنان، ابن مقفع (روزبه ایرانی) را که متفکر شجاع و مترجم کتاب‌هایی از زبان پهلوی به عربی بود به قتل رساند. - سپس ابومسلم خراسانی را با وجود خدمات بزرگی که به عباسیان کرده بود، ناجوانمردانه کشت. - همچنین قیام دو تن از علویان و نیز قیام‌های پردامنه‌ای را که در اعتراض به قتل ابومسلم در ایران صورت گرفت، بی‌رحمانه سرکوب کرد.

کتاب‌های سیاست‌نامه‌ای حاوی اطلاعاتی سودمند درباره شیوه کشورداری، مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری، اقتصادی، نظامی و فرهنگی هستند. سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسی، وزیر مقتدر عصر سلجوقی، یکی از برجسته‌ترین این آثار است. اندرزنامه‌ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند. از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها، می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

این داعیان، کانون فعالیت‌های خود را مناطق دور از مرکز خلافت، به‌خصوص خراسان که گرفتار درگیری قبیله‌های مهاجر عرب بود، قرار داده بودند. تبلیغات داعیان عباسی بسیار زیرکانه و حساب شده بود. آنان نخست، معایب حکومت بنی‌امیه و ظلم و ستم امویان به اهل بیت پیامبر را بیان می‌کردند و سپس بدون اسم بردن از فرد خاصی، مردم را به حکومت آل محمد فرامی‌خواندند.

پاسخ سؤالات ۱۹ تا ۲۲

۱۹

لخمیان

۲۰

منصور

۲۱

اسامه بن زید

۲۲

مستنصر

۲۳

الف) آموزه‌های قرآن و احادیث پیامبر انگیزه فراوانی در مسلمانان برای جستجوی دانش و علم‌آموزی ایجاد کرد. ب) خروج آنان از شبه‌جزیره عربستان و فتح سرزمین‌های مانند ایران، مصر و شام زمینه ارتباط فکری و فرهنگی را میان مسلمانان با سایر مناطق پیش آورد. پ) حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمانان، موجب شد که پیروان اسلام برای دفاع از باورهای دینی خود در برابر عقاید غیراسلامی به استفاده از علوم عقلی به‌خصوص علم کلام روی آورند. ت) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی نیز به گسترش علم کلام کمک کرد. ث) حمایت مادی و معنوی برخی خلفا، وزیران و دیگر مقام‌های حکومتی از عالمان و فعالیت‌های آنان نیز سهم زیادی در رواج و رونق علم و دانش در میان مسلمانان داشت.

۲۴

معاویه و برخی از طرفداران او، برای آنکه مردم حکومت امویان را بپذیرند و در برابر آن مقاومت نکنند، به ترویج تفکر جبرگرایی پرداختند. بر اساس این فکر، تمامی آنچه برای انسان و جامعه رخ می‌دهد، خواست و تقدیر الهی است و هیچ گریزی از آن نیست. درواقع، امویان می‌خواستند چنین القا کنند که فرمانروایی آنان و اقداماتی که انجام می‌دهند، تقدیر خداوند است و نباید در مقابل این تقدیر ایستاد.

۲۵

در تاریخ‌نگاری روایی، مورخ روایت‌های مختلف و متعدد درباره یک موضوع واحد را با ذکر اسناد ثبت می‌کند که مهم‌ترین ویژگی آن این است که تاریخ‌نگاران هیچ دخل و تصرفی در روایت‌ها نکرده و عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند. یکی از معایب این سبک از تاریخ‌نگاری این است که نویسندگان این شیوه به دور از هرگونه نقد و انتقاد، هیچ نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند، اما برخی آن را امتیاز بزرگی می‌دانند؛ زیرا مورخان بعدی با مجموعه‌ای از اخبار گوناگون درباره یک موضوع روبه‌رو می‌شوند و با به دست آوردن مدارک و اسناد کافی درباره اصل خبر قضاوت می‌کنند.

۲۶

- ۱- هنگامی که رسول خدا تصمیم به محاصره یهودیان بنی‌نضیر گرفت سردسته منافقان یهودیان را تشویق به مقاومت کرد و به آنان وعده یاری داد.
- ۲- او کوشید که انصار را علیه مهاجران تحریک کند.
- ۳- او حتی در غزه‌های احد و تبوک، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

در این دوره که صدسال نخست حکومت عباسیان را شامل می‌شود، خلفا از قدرت و نفوذ فوق‌العاده‌ای برخوردار بودند و توانستند تا حد زیادی یکپارچگی قلمرو خلافت را حفظ و قیام‌ها و شورش‌های مختلف را سرکوب کنند. آنان همچنین بر امور سیاسی، نظامی، اداری و دینی نظارت و سیطره کامل داشتند. حاکمان ولایات، فرماندهان نظامی، وزیران و بسیاری دیگر از کارگزاران حکومتی را عزل و نصب می‌کردند و دستور جنگ و صلح می‌دادند. همه خلفای این دوره قدرتمند بودند، اما منصور، هارون الرشید و مأمون، به مراتب، قدرت و تأثیرگذاری بالاتری در تاریخ این سلسله داشتند.

رفتار معاویه بر اساس کتاب و سلوک خلفای سلف باشد، معاویه برای خود جانشین تعیین نکند و این امر را به شورا واگذارد، جان و مال فرزندان مردک در امان بماند، معاویه در نهان و آشکار به بدخواهی علی و حسن و آزدن یاران ایشان نپردازد.

شهر یثرب متشکل از تعدادی از محلات مسکونی بود که کشتزارها و نخلستان‌هایی چند، میان آن‌ها فاصله انداخته بودند. این محله‌ها بیشتر به دهکده‌هایی شباهت داشتند که در هریک از آن‌ها اعضای یک یا چند قبیله و طایفه زندگی می‌کردند. ساکنان شهر یثرب در دوران جاهلیت، شامل دو گروه یهود و عرب بودند. گروه یهود متشکل از چندین قبیله بودند که در سده‌های نخست میلادی به سبب آزار و اذیت امپراتوری روم، از فلسطین به یثرب کوچیده بودند و طایفه‌های عرب از یمن به این منطقه کوچ کرده بودند. از آنجاکه مرجع سیاسی قدرتمندی در یثرب وجود نداشت تا به اختلاف‌ها رسیدگی کند و مانع دشمنی و نزاع شود، هرگاه جنگی میان دو یا چند قبیله پیش می‌آمد، برای مدت‌ها ادامه می‌یافت.

از اواخر دوران مستنصر، حکومت فاطمیان دچار ضعف سیاسی و بحران اقتصادی شد و حملات پیاپی سلجوقیان به قلمرو خلافت فاطمی و سپس شروع جنگ‌های صلیبی، وضعیت آن را بدتر کرد. حکومت فاطمیان سرانجام توسط صلاح‌الدین ایوبی منقرض شد.